

Catarina Nilsson
Anläggning
08-508 262 42
catarina.nilsson@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2011-02-17

Tillgänglighetsarbeten. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att uppdra åt kontoret att genomföra investeringsåtgärder för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning för 46 mnkr enligt detta utlåtande.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Lars Jolérus
Avdelningschef

Staffan Forsell
Avdelningschef

Sammanfattning

Tillgänglighetsprojektet har under åren 1999-2010 utfört tillgänglighetsåtgärder för personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighetsprojektet är nu avslutat och det framgår tydligt i stadens budget för 2011 att varje nämnd och bolag ska ta ansvar för och se tillgänglighetsfrågorna som en naturlig del i den dagliga verksamheten. För trafikkontorets del innebär detta att kontorets fortsatta tillgänglighetsarbete nu koncentreras till nämndens ansvarsområden.

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har ökat under Tillgänglighetsprojektets tolv år men fortfarande återstår mycket arbete för att Stockholm ska bli en stad för alla. På trafikkontoret ska tillgänglighetsfrågorna fortsättningsvis ses som en naturlig beståndsdel och ingå i den ordinarie verksamheten. Detta innebär att alla projekt ska inkludera de

Bilaga 1: Synpunkter från Trafik- och renhållningsnämndens handikappråd

tillgänglighetsåtgärder som krävs och budgetera för dem. För de brister som fortfarande kvarstår samt där inga andra projekt planeras inom snar framtid behöver dock även fortsättningsvis egna investeringsmedel avsättas. Detta genomförandebeslut omfattar en investeringsåtgärd på 46 mnkr för 2011 för att åtgärda ”Enkelt avhjälpna hinder” samt busshållplatser och ledstråk. Den största delen av avsatta medel går till ombyggnader av övergångsställen och busshållplatser. I innerstaden finns fler högfrekventerade platser dessutom är åtgärderna oftast dyrare att utföra än i ytterstaden. Av denna anledning avsätts en högre andel medel för innerstaden än ytterstaden.

Kontoret kommer även fortsätta arbetet med att öka kunskapen kring tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning samt bedriva samarbete, utvecklingsarbete och påverkansarbete kring frågan.

Bakgrund

Tillgänglighetsprojektet började sitt arbete 1999 efter beslut i kommunfullmäktige i december 1998. Målsättningen var att i princip alla tillgänglighetsproblem skulle vara avhjälpna senast år 2010 och att Stockholm skulle bli världens mest tillgängliga huvudstad. Ombyggnader och andra förbättringar för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har utförts i utemiljön, i stadens fastigheter samt i kultur- och idrottsanläggningar.

Ombyggnaderna i utemiljön har omfattat bland annat övergångsställen, busshållplatser, trappor, rännalar, lekplatser och parker. Flera nya tillgängliga offentliga toaletter har byggts och gamla toaletter har byggts om.

I stadens fastigheter, idrotts- och kulturanläggningar har entréer, receptioner, toaletter med mera byggts om och hissar installerats. Nya tydliga skyltar har satts upp. Hörselhjälpmedel och andra kompletterande utrustningar för bättre tillgänglighet har installerats.

Tillgänglighetsprojektet har inte bara utfört fysiska åtgärder utan även satsat på information, seminarier, insiktsutbildningar, utvecklingsarbete och framtagande av riktlinjer. Tillgänglighetsprojektet har också initierat och deltagit i samarbetsprojekt med bland andra Posten, e-Adept (samarbetsprojekt kring navigeringsstöd för bland annat personer med synnedsättning) och Värdig entré tillsammans med Statens Fastighetsverk och EIDD Sverige.

Tillgänglighetsprojektet avslutades 2010 och en slutredovisning kommer att skrivas fram till nämnden under våren 2011. Under 2010 har en dokumentationsbok, ”Stockholm – staden för alla, Tolv år med Tillgänglighetsprojektet” tagits fram. Boken har också kompletterats med ett antal filmer.

Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har ökat under Tillgänglighetsprojektets tolv år men fortfarande återstår mycket arbete för att Stockholm ska bli en stad för alla. I februari 2010 fattade Trafik- och renhållningsnämnden beslut om en fortsättning av tillgänglighetsarbetet fram till 2015 och i flerårsprogrammet för kontoret finns medel för tillgänglighetsåtgärder avsatta.

Fram till och med 2010 har idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, fastighetsförvaltningen och stadsbyggnadskontoret tagit del av den budget som avsatts för tillgänglighetsåtgärder genom Tillgänglighetsprojektet. Tillgänglighetsprojektet har även utfört åtgärder inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde. Tillgänglighetsprojektet är nu avslutat och det framgår tydligt i stadens budget för 2011 att varje nämnd och bolag ska ta ansvar för och se tillgänglighetsfrågorna som en naturlig del i den dagliga verksamheten. I budgeten för flera av stadens nämnder och bolag framgår också att medel ska avsättas och att åtgärder ska utföras.

För trafikkontorets del innebär detta att kontorets fortsatta tillgänglighetsarbete nu koncentreras till nämndens ansvarsområden.

Tillgänglighetsarbete på trafikkontoret

Fysiska åtgärder

På trafikkontoret ska tillgänglighetsfrågorna fortsättningsvis ses som en naturlig beståndsdel och ingå i den ordinarie verksamheten. Detta innebär att alla projekt ska inkludera tillgänglighetsåtgärder och budgetera för dem.

För de brister som fortfarande kvarstår samt där inga andra projekt planeras inom snar framtid behöver dock även fortsättningsvis egna investeringsmedel avsättas. Projektet, ”Tillgänglighetsarbeten” har som syfte att identifiera och åtgärda brister, inom nämndens ansvarsområde, som omfattas av lagen om ”Enkelt avhjälpna hinder” (PBL 17 kap 21a §), som gäller sedan 1 juli 2001.

”I byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser skall enkelt avhjälpna hinder mot lokalernas och platsernas tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga undanröjas”.

Exempel på åtgärder som omfattas av ”Enkelt avhjälpna hinder” är sänkningar vid övergångsställen och andra passager, utbyte av rännalar, kontrastmarkering av busshållplatser, övergångsställen och trappor, komplettering med handledare i trappor, infällning av släta ytor i ojämn beläggning och sänkning av kantsten vid handikapparkeringsplats.

Höjning av kantsten vid busshållplatser räknas inte som ett enkelt avhjälpt hinder. Krav finns dock i andra skrivningar på att även kollektivtrafiken ska göras tillgänglig. Som väghållare ansvarar kontoret bland annat för kantstenshöjden vid busshållplatserna. Höjning av kantsten vid busshållplatser är en lämplig åtgärd att utföra i samband med ovan nämnda åtgärder och inkluderas därför i projektet.

Ledstråk utomhus omfattas inte heller av ”Enkelt avhjälpta hinder”. I föreskrifternas motsvarande text för innemiljön finns dock ledstråk med. En anledning till skillnaden kan vara att när föreskrifterna för ”Enkelt avhjälpta hinder” togs fram fanns stor oklarhet i utformning och materialval lämpliga för ledstråk i utemiljön. Utvecklingen har sedan dess gått framåt och i dag finns både lämpliga material och utformningsprinciper. Ledstråk utomhus inkluderas därför i projektet. Ledstråksåtgärderna ska följas upp genom utvärdering. Även sittplatser inkluderas i projektet men åtgärderna brukar vara få i gatumuljön.

Åtgärderna ska utformas i enlighet med stadens handbok ”Stockholm - en stad för alla, Handbok för utformning av en tillgänglig och användbar miljö”, som utgår från gällande lagar och föreskrifter. Projektet omfattar åtgärder i både inner- och ytterstaden.

Åtgärdsplanering och ombyggnad utgår från de för stadsdelarna framtagna tillgänglighetsplanerna. Arbetet med att ta fram planerna påbörjades 2002 och de först färdigställda planerna är i behov av revidering. Utöver arbetet med att undanröja hinder omfattar projektet en översyn och komplettering av tillgänglighetsplanerna. En översyn är också en förutsättning för att få en heltäckande bild av det återstående arbetet. För att hantera den stora mängd information som bland annat ligger till grund för tillgänglighetsplanerna har en tillgänglighetsdatabas tagits fram. Den innehåller uppgifter om stadens alla rännalar och busshållplatser samt en stor del av stadens övergångsställen, trappor och soffor. Databasen kompletteras och uppdateras kontinuerligt.

Övriga insatser som ska bidra till ökad tillgänglighet

Förutom arbetet med att åtgärda brister i den befintliga miljön är det viktigt att säkerställa att all ny- och ombyggnad blir tillgänglig. Kunskapen om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska finnas med i planering och projektering av alla projekt. Den mångåriga kunskapen om frågorna från ”Tillgänglighetsprojektet” skall tas tillvara och används i kommande projekt. Arbetet med att utveckla och driva tillgänglighetsfrågorna framåt kommer att fortsätta med inriktning mot nämndens ansvarsområden. Projektets arbete har rönt stort intresse både nationellt och internationellt. Det är viktigt att behålla förtroendet och att fortsätta utveckla samarbetet med handikapprådet och handikapporganisationerna så att de åtgärder som utförs ger den effekt som avses.

Samarbetet med övriga förvaltningar ska fortsätta att utvecklas i de rutiner som kontoret arbetar efter.

Kontoret avser fortsätta hålla och erbjuda andra möjlighet att köpa insiktsutbildningar.

Samarbetsprojekt kring navigeringsstöd för bland annat personer med synnedättning, E-Adept kommer att fortsätta. Prototypen har utvecklats och kompletterats under flera år. Under vintern 2010/2011 kommer tester med utvalda användare som självständigt ska använda utrustningen att utföras. Den tänkta driftstarten för systemet är andra kvartalet 2011.

Ett omfattande utskick av dokumentationsboken ”Stockholm – staden för alla, Tolv år med Tillgänglighetsprojektet” planeras i början på 2011. Boken innehåller även dokumentationsfilmer. Under våren 2011 planeras ett seminarium kring dokumentationen och Tillgänglighetsprojektets arbete.

Kontoret kommer under året även sätta fokus på några årligen återkommande tillgänglighetsproblem. Det gäller uteserveringar samt drift och snöröjning. I ett utvecklat samarbete med polismyndigheten kommer kontoret stärka tillsynsverksamheten avseende uteserveringar och deras tillgänglighet. Med 2010 års undersökningar som grund kommer inspektioner att genomföras. Vad det gäller drift och snöröjning kommer insiktsutbildningarna för kontrakterade entreprenörer att fortsätta.

Analys och konsekvenser

- ekonomiska

I flerårsprogrammet inför 2009-2011 föreslog kontoret en fortsättning på tillgänglighetsatsningen. I stadens budget för 2011 anges att arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla är prioriterat. Kontoret avser därför att utföra investeringsåtgärder för 46 mnkr under 2011 för att åtgärda ”Enkelt avhjälpna hinder” samt busshållplatser och ledstråk. Medel finns avsatta i verksamhetsplanen för 2011. Medlen fördelas enligt följande:

	Innerstad	Ytterstad
Övergångsställe/Busshållplats	24	14,5
Ledstråk	0,5	1
Trappor	1	1
Rännदार	1	
Övrigt (soffor, släta stråk, sänkning hk-p, mm)	1	2
Summa	27,5	18,5

Övergångsställen och busshållplatser är de åtgärder som är dyrast att utföra samt där stora brister fortfarande kvarstår. I innerstaden finns fler högfrekventerade platser dessutom är åtgärderna oftast dyrare att utföra än i ytterstaden. Av dessa anledningar prioriteras övergångsställen och busshållplatser samt en högre andel medel för innerstaden än ytterstaden.

I övrigt ska tillgänglighetsåtgärder ses som en naturlig del i kontorets projekt och projekten ska säkerställa att kunskap och budget finns med avseende på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Insiktsutbildning erbjuds åt andra och finansieras genom att deltagarna får stå för kostnaden.

Övriga arbetsinsatser på kontoret för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, exempelvis utvecklingsarbete, påverkansarbete och kunskapspridning, kommer att belasta driftbudgeten.

- risk och osäkerhet

Investeringen avser ett flertal mindre åtgärder som är väl kända. Risken för överskridande av budgetramen anses därför som mycket liten.

- miljö

Kontorets miljöpolicy ska följas vid upphandling och genomförande av projektet.

-driftkonsekvenser

Driftkostnaderna blir inte avsevärt högre än dagens.

- måluppfyllelse

Visionen för Stockholm år 2030 är en konkurrenskraftig och attraktiv storstad i världsklass. En huvudstad i världsklass är självklart en stad för alla. Stadens övergripande mål är att Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök och i Trafik- och renhållningsnämndens verksamhetsmål framgår att "Stockholm ska vara tillgängligt för alla." Genom att fortsätta att på ett systematiskt sätt ta bort hinder som omöjliggör eller försvårar för personer med funktionsnedsättning att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap bidrar trafikkontoret med en förbättrad tillgänglighet inom sitt ansvarsområde.

Det fortsatta arbetet med tillgänglighetsfrågorna kommer också att drivas utifrån intentionerna i det kommande "Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2015". I samarbete med nämndens lokala handikappråd kommer arbetsformer för hur indikatorer och aktiviteter ska kopplas till programmet att utarbetas.

-tillgänglighet

Huvudsyftet med kontorets tillgänglighetsarbete är att göra Stockholm till en stad för alla.

-påverkan på barn

I FN:s barnkonvention framgår bland annat att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som möjliggör ett aktivt deltagande i samhället. För att detta ska vara möjligt krävs ett tillgängligt Stockholm. Genom ett fortsatt systematiskt arbete med att ta bort hinder ökar möjligheten för barn och ungdomar med funktionsnedsättning att ta del av samhället i gemenskap med andra.

- fortsatt utveckling

Tillgänglighetsprojektet är avslutat och det fortsatta arbetet på kontoret kommer endast omfatta nämndens ansvarsområde. Omfattningen på arbetet måste ses över och nya strategier, rutiner och arbetsmetoder måste tas fram. Kontoret återkommer till nämnden under året med förslag på inriktningsbeslut för kontorets tillgänglighetsarbete för kommande år.

Ärendets beredning

Trafik- och renhållningsnämndens handikappråd har tagit del av tjänsteutlåtandet och getts tillfälle att lämna synpunkter, se Bilaga 1.

Trafikkontorets förslag

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att uppdra åt kontoret att genomföra investeringsåtgärder för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning för 46 mnkr enligt detta utlåtande.

Slut